

MINISTER ZDROWIA

GABINET MARSZAŁKA SENATU

P. J. Kojan
Kancelaria Senatu
wpłynęło dn. 7.03.2011
nr 1007 podpis.....
wzrostu dn. 08.03.2011 za.....
1976 podpis..... *Moxur*

2011 -03- 0 2

Warszawa, dnia .....

GIS-HS-EX-073-10/MM/11

Szanowny Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Dot.: oświadczenia Pana Senatora Ryszarda Ryszki złożone podczas 70 posiedzenia Senatu w dniu 4 lutego 2011 r.

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z pismem Pana Marszałka z dnia 20 stycznia 2010 r. znak: BPS/DSK-043-3364/11 przesyłającym oświadczenie złożone na 70 posiedzeniu Senatu w dniu 4 lutego 2011 r. przez Pana Senatora Ryszarda Ryszkę w sprawie oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego wytwarzanego przez maszty telefonii komórkowej na zdrowie człowieka uprzejmie informuję, co następuje

Pola elektromagnetyczne (PEM) o częstotliwości 0 - 300 000 MHz są powszechnym składnikiem środowiska pracy i życia każdego człowieka. Nie ma obecnie miejsc wolnych od PEM, a różnice dotyczą tylko natężenia i częstotliwości poszczególnych fal elektromagnetycznych stanowiących składnik tych pól.

Wraz ze wzrostem liczby urządzeń emitujących PEM narasta w społeczeństwie obawa przed ewentualnymi negatywnymi skutkami zdrowotnymi ekspozycji na pola elektromagnetyczne. Dotyczy to zwłaszcza dużych i rozbudowanych przestrzennie instalacji, takich jak stacje bazowe telefonii komórkowej.

Przepisem podstawowym, który reguluje standardy jakości środowiska w zakresie pól elektromagnetycznych w środowisku jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883), które zostało ustalone w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia.

Dopuszczalny poziom PEM w miejscach dostępnych dla ludności (wszelkie miejsca, z wyjątkiem miejsc, do których dostęp ludności jest zabroniony lub niemożliwy bez użycia sprzętu technicznego) został ustalony w ww. rozporządzeniu Ministra Środowiska.

W Polsce dopuszczalna wartość promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości wykorzystywanego w telekomunikacji bezprzewodowej wynosi $0,1 \text{ W/m}^2$ (wyrażona jako gęstość mocy strumienia energii pola elektromagnetycznego) oraz wartość natężenia pola elektrycznego 7 V/m . Natomiast w Krajach Unii Europejskiej dopuszcza się gęstość mocy do wartości $4,5 \text{ W/m}^2$, a wartość natężenia pola elektrycznego do 60 V/m .

Powyższe wartości zostały dopuszczone zaleceniem Rady 1999/519/WE w sprawie ograniczenia stopnia narażenia ogółu społeczeństwa na oddziaływanie pól elektromagnetycznych (od 0 Hz do 300 GHz), ang.: "Council of the European Union Recommendation of 12 July 1999 on the limitation of exposure of the general public to electromagnetic fields (0 Hz to 300 GHz), 1999/519/EC".

Stacje bazowe telefonii komórkowej są źródłami pól elektromagnetycznych a ich użytkownicy zgodnie, z art. 122a ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 z późn.zm.) są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku:

- 1) bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia;
- 2) każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia, w tym zmiany spowodowanej zmianami w wyposażeniu instalacji lub urządzenia, o ile zmiany te mogą mieć wpływ na zmianę poziomów pól elektromagnetycznych, których źródłem jest instalacja lub urządzenie.

Zgodnie z art. 122a ust. 2 ustawy *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 z późn.zm.) wyniki pomiarów, przekazuje się wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska i państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na fakt, że rodzaje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573), zmienionym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21.08.2007 r. (Dz. U. Nr 158, poz. 1105), które wprowadziło m.in. modyfikację w sposobie kwalifikowania instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych emitujących pola elektromagnetyczne, do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W miejsce stosowanego wcześniej jednego kryterium kwalifikowania instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne o częstotliwościach radiowych, a mianowicie równoważnej mocy promieniowanej izotropowo, wprowadzono dodatkowe kryterium tj. odległość występowania miejsc dostępnych dla ludności, liczoną od środka elektrycznego anteny, wzdłuż jej osi głównej wiązki promieniowania. Zmiana ta pozwala na lepsze uwzględnienie zjawisk zachodzących w otoczeniu instalacji emitujących pola elektromagnetyczne o częstotliwościach radiowych. Rozkłady natężeń pól elektromagnetycznych w otoczeniu instalacji radiokomunikacyjnych zależą przede wszystkim od charakterystyk promieniowania anten wykorzystywanych w instalacjach oraz od mocy doprowadzonych do tych anten. Określając odległości od środków elektrycznych anten dla zaprojektowanych poziomów mocy promieniowanych izotropowo kierowano się zasadą ostrożności, uwzględniając występowanie pól elektromagnetycznych pochodzących od innych źródeł oraz możliwości występowania odbić.

Z aktualnego zapisu (§ 2 ust. 1 pkt 7 i § 3 ust. 1 pkt 8) ww. rozporządzenia wynika, że przedsięwzięciami są instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne, z wyłączeniem radiolinii, emitujące pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0,03 MHz do 300 000 MHz, dla których równoważne moce promieniowane izotropowo wyznaczone dla pojedynczej anteny określone są poczynając od 15 W do nie mniej niż 20000 W, a odległości występowania miejsc dostępnych dla ludności, liczone od środka elektrycznego anteny, wzdłuż jej osi głównej wiązki promieniowania, wynoszą odpowiednio od 5 m do 300 m.

Instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne o mocach powyżej 20000 W podlegają procedurze ocen oddziaływania na środowisko niezależnie od odległości miejsc dostępnych dla ludności.

W Polsce, od dziesięcioleci obowiązują wymagania prawne ograniczające poziom ekspozycji ludności na pola elektromagnetyczne.

Badania naukowe, odnoszące się do ryzyka, które wynika z ekspozycji na pola elektromagnetyczne, prowadzone są od lat pięćdziesiątych XX wieku a od lat sześćdziesiątych badania zmierzają m.in. do ustalenia czy i jakie jest zagrożenie wynikające ze słabej ekspozycji (chronicznej), która występuje w długim, wieloletnim okresie.

Na podstawie polskich opracowań naukowych wykonanych w latach siedemdziesiątych, przyjęto jako maksymalny, a więc bezpieczny, poziom ekspozycji ludności na promieniowanie radio- i mikrofalowe wartość natężenia pola elektrycznego 7 V/m (gęstość mocy 0,1 W/m²). Wartość dopuszczalnego w środowisku promieniowania

została ustalona przy wzięciu pod uwagę, znanych już wtedy hipotez o nietermicznym oddziaływaniu pól na ludzi.

Wyżej wymienione limity dotyczące norm ograniczających poziomy PEM, przy nowelizacjach krajowych przepisów dotyczących ochrony ludności przed nadmierną ekspozycją na pola elektromagnetyczne, w trosce o zdrowie ludności naszego kraju, nie został złagodzony.

Mając na uwadze najnowsze doniesienia z realizowanych międzynarodowych programów badawczych dotyczących wpływu pól elektromagnetycznych na zdrowie człowieka nie można wykluczyć, że w przyszłości, w związku z nowymi wynikami tych badań może być uzasadniona weryfikacja a nawet zaostrzenie lub uzupełnienie aktualnych przepisów ochrony ludności przed nadmierną ekspozycją na pola elektromagnetyczne.

W związku z powyższym obecnie nieuzasadnione jest, jeszcze zaostrzenie norm dotyczących ochrony ludności przed ekspozycją na pola elektromagnetyczne.

W przypadku zachowania odpowiednich norm konstrukcyjnych oraz przy dostatecznym ograniczeniu dostępu ludności do stref zagrożenia i niebezpiecznych, wokół stacji bazowych telefonii komórkowej nie występują natężenia PEM, które w świetle współczesnego stanu wiedzy wywołują szkodliwe skutki zdrowotne.

2

Z upoważnienia
MINISTRA ZDROWIA
SEKRETARZ STANU

Janusz Szulc